

Богомилската пещера, намираща се в местността **Синия пясък** (скалите са ронливи и пясъка е син). През 1878 г. братята Стефан и Симеон Стойкови, намират плоча, на която е пишело: „Главата на Твърдишката община дед Митрик преживял в пещерата”.²⁸

Към **Пайсий** имало манастир. Местността е **Манастиря**. Там на **Трите братя**, на около 2-3 км от Манастиря на север, се търси, има камък кух, в пещерата имало зидария и на върха имало изкопана камбана на скалата.

Има един камък, казват, че било църква. Вътре е кух, има врата и прозорец. Вътре течала (извирала) вода. За него казват, че било манастир или църква на богомилите. Там имало скривалище на богомилите. От туй Градище има пътека нагоре и излиза на **Шешкин връх**. Манастира бил в основата на пещера. Мои приятели са влизали в кухня камък.²⁹

КЛЕПАЛОТО

Клепалото - хълм, на който, по предание, имало камбанария на манастир „Св. Богородица”. Разрушен между 1500-1600 г. При големи празници махалите се черкували там, затова и клепалото е на върха. Иманярите почти са заличили с трактор мястото. В подножието на хълма са развалините на самия манастир. Когато монасите разбрали, че турците ще го запалят, те скрили всичките му богатства в усойни места на 1,5 км. Младите монаси взели само чудотворната икона на манастира, отнесли я в Арбанаси и останали там. Турците избили монасите и разрушили манастира. Казват, че олтаря бил пренесен в Котел в църквата „Петър и Павел”. На мястото Св. Богородица се е явявала на много жеравненци, обикновено на Въведение богородично. Явява се в местността

²⁸ Станчо Димитров Недялков, р. 1921 г., 8 кл., работник, общественик. Зап. д-р Вл. Демирев 11. 05. 2005 г., кв. Козарево, гр. Твърдица

²⁹ Иван Лазаров, р. 1949 г., тракторист, занаятчия. Зап. д-р Вл. Демирев, 27. 06. 2006 г., кв. Козарево, гр. Твърдица